

ACC. N:R M. 16145:1-7.

Landskap: Skåne Upptecknare: Olava Andersson, Sunnaryp
Härad: Ingelstad Berättare: Johan Ericsson, "
Socken: Kronvrestad Berättarens yrke: f. d. lantbrukare
Uppteckningsår: 1963 Född år 1890 i Löderup

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND
—

*Räfsor och räfsning. s. 1-7.
(tekn. sid. 7.)*

LuF 120

2/4-63

Räpser och Räpsmjör.

En räpsa kallades så i den legdemålet "riosa", skaplet kallades "rioveskaff" och hemudet "riovesko" och pinnarna "rioveskinga". Älska namn så olika räpser har betytt även i öst. En räpsa kallades "höusa".

Räpskukkin

Den skaplet användes i allmänhet furu, och det var kakor i mörkel. Bägarna så hemudet gjordes av pil eller hassel. Bredan träet var grönt och såu ännu bäga gjordes bägarna och fette kringa i sin bäga stämning tills det blev torrt. Pinnarna gjordes av ask, och var i allmänhet handgjorda. Alder gubbar sysselsatte sig med att göra pinnar. Oftast var räpsorna försedda med endast en bäga. Finare räpser, så som räpsor, kungäpser räpser gjordes med två bägar. Pinnarnas antal i en räpsa var omkring 15. Pinnhålen var raka, pinnarna var jämna stämna

Sug 120

med huvudet, och de var tappade eller sinkade i
skäftet, och var 11 a 12 cm. långa. Huvudet var
cirka 70 cm. Pinnarna satt i rätt vinkel.
Stålpinna har inte använts här.

Åskoration

Huvudgifts- och färdmärksor var målade i
vackra färger, ibland utskurna.
Besättaren har en käfta som tillhört hans mor.
Det var en d.k. huvudgiftskäfta. Hon hade nämligen
en bror som var smickare, och han gjorde fina
käftor till alla sina döttrar, som ingick i deras
huvudgift.

Han skulle käft mig av käftan medföljer.

Östiska slags hästkräpser har bevarats inb höst
avertalas.

De första hästkräpsorna var gjorda av trä.
Man kunde inte sitta och äta på dessa, som
man sedan gjorde på de amerikanska, utan man
fick gå och köra. De riktiga (amerikanska)
kom i bruk i slutet på 1800-talet. De användes
både vid slätk och på stubbäckar. Men och
senare användes fortfarande dessa kräpsor som
de kopplas till traktorn. Men i allmänhet användes
en nyare konstruktion.

Hästkräpsan började användas för 50 år sedan
och drags av hästar.

Den verkliga.

Man i denna trakt har inte någon som
ligger på hästkräpsor. De har kommit alldeles ut

bruk numera.

Råpsorna köptes ofta på marknaden. De var
iakt på fäst gjorda som fästomö- eller kungifts-
köpsorna. Kallänningarna brukade sälja råpsor
på marknaden. Senare hade lantbrukarna råpsor
i sina affärer.

Pinnarna blev ju fort slitna eller borttappade.
För de 40-tal år sedan fanns i Kvernstads by
en gubbe som gjorde råpspinnare på beställning.
(Han sålde också s.k. "fälspinnare" Pinnarna
är fört ihop korv med näv man slaktade och
gjorde korv.)

Han brukade skära in initialerna i råpsokäftens
eller målade dessa jämte årtal

Kaesten av nässa

Gräppet av nässan var individuellt. Sædvanligen hade vänster hand följt d. v. s. längst men på skapitet ändra höger. Många växlade detta grepp under arbetets gång.

Räpning ansågs som en speciell kvinnoförä, och ofta fick flickorna börja därmed i 10-årsåldern. Skogsbygdens folk var i allmänhet skickliga av nässa än slättborna, beroende på sina vana. I skogsbygden fanns ju små åkerbitar som långt fram i tiden fick skötas med handredskap. Och folket i skogsbygden var i allmänhet ej så välutrustade och de hade råd att i första laget köpa fina redskap.

En duktig nässorika skulle kunna upp såd mycket 3 slättkadar och till 3 binderskog. Man slog brännvin i händerna för att undvika att få blåsor.

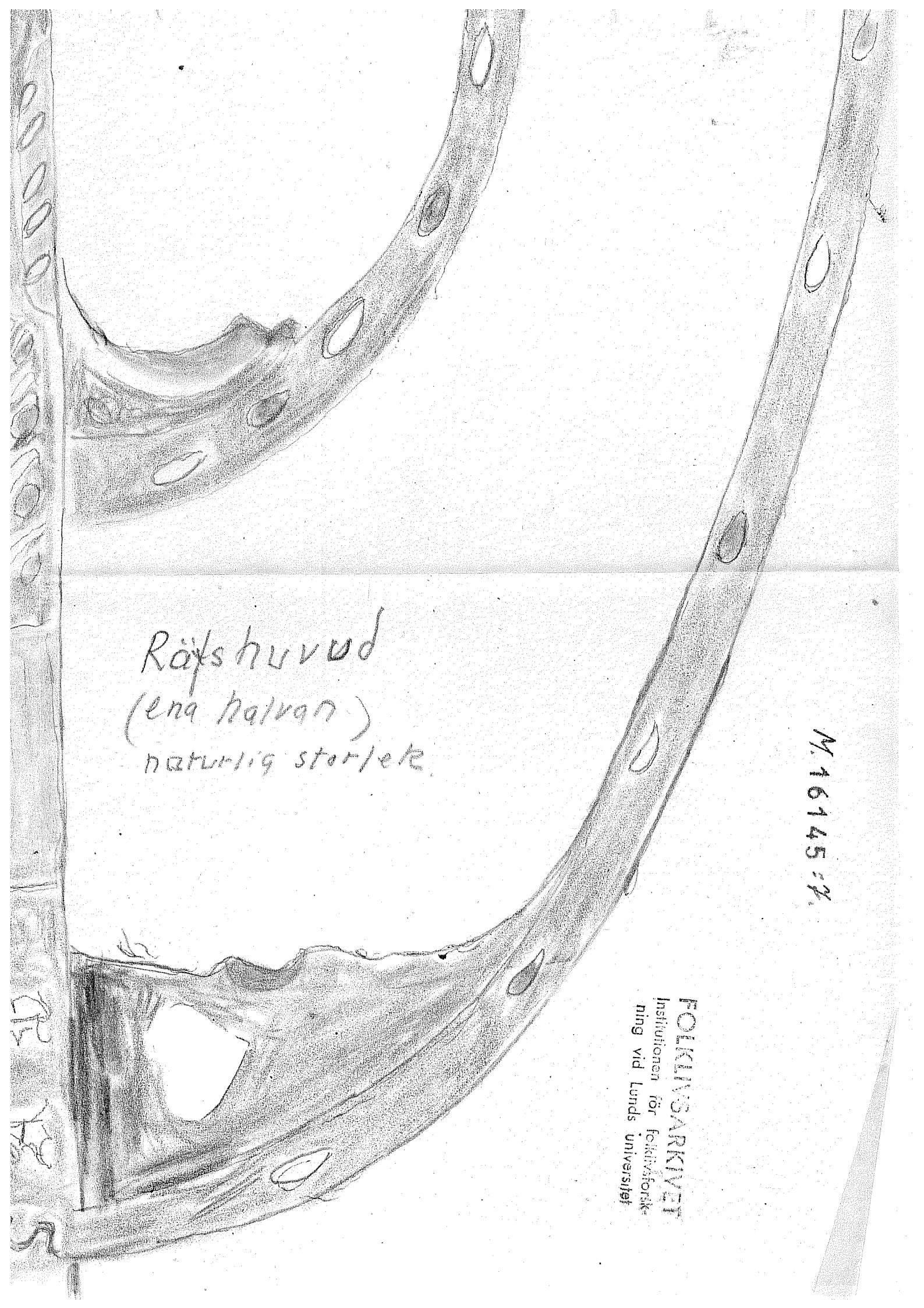
Det är också till att se på godan man käftade
stubbåskan med handkrafta på.

På trösklogen, när man tröskade med slaga,
användes råfsan och råfsa bort såväl kalm
som åntor, när man tröskat kornet av. Hå
och såd användes med höjuga, tvåhornig.

Förvaring

När råfsan inte användes skulle den
ställas upp på en vägg med skapts nedåt.

På väg till och från ställen bars råfsan
på arken, och den tillfälligt ifrån sig
under arbetet lades på ena nedåt.

Räfs huvud
(ena halvorna)
naturlig storlek.

M. 16145 = 2.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet